

Maria Marcus:

'En anelse svimmelhed, et par uregelmæssige hjerteslag: Panik, panik, er det nu, det sker?'

Forleden dag kom jeg i tanke om en genfortælling engang i underskolen (som det hed dengang): Det var den, der startede min første bevidste oplevelse af død, dødsangst. Døden var der jo aldrig nogen, der snakkede om. Til gengæld havde vi en lærerinde, der havde sans for drama.

Genfortælling? Jo: Hun læste en historie højt for klassen, og den skulle vi så skrive ned, så præcist vi kunne. Så det handlede om at huske – og om at lave sætninger. Hun var fantastisk til at læse højt, og på den måde fik hun os små unger til at skrive verdens mest uhyggelige historie, som sad i kroppen på mig i årevis efter.

Den handlede om lille Jens. Han boede langt ude på den jyske hede, hvor de giftige hugorme krøb ud i dagens solskin for at få liv i deres vekselvarme kroppe. Det var dengang, man sov i en seng, der var polstret med lyng i bunden og halm og lyng i dynen, så man ikke kom til at fryse.

Jens kunne bare ikke forstå, hvorfor han alligevel altid blev så underligt kold om fødderne om natten, nat efter nat. Men en morgen kom hans mor ind og slog dynen til side – og hvad lå der så dér? Hvem boede dér, i bunden af hans seng? Et hugormepar, fint rullet sammen, veltilpasse efter at have suget varmen fra Jens' små fødder til sig!

Jeg ved ikke, hvor mange år der gik, inden jeg igen turde strække benene, når jeg var kommet i seng. Måske lå der en giftig hugorm i fodenden! Tænk, hvis den bed mig! Så døde jeg jo!

Ellers var jeg ikke bange. Det bedste jeg vidste, da jeg var barn og ung, meget ung, det var rutschebanen på Bakken. Den var klart bedre end den i Tivoli. På Bakken fik man meget mere fart på, og man kunne sidde i forreste vogn eller bageste vogn, de havde hver sit specielle gys. Tilliden til livet var total.

Så blev jeg gift og gravid og fik mit første barn – og så var det sket med dødsforagten i rutschebanen. Ligesom det var slut med turene op ad Vor Frelzers Kirkes små smalle skæve trin øverst oppe i spiret. Det var ikke noget, jeg tænkte over, det var åbenbart automatisk uforeneligt med mit moderskab. Og dødsforagten er aldrig vendt tilbage – det var lige akkurat, at jeg turde køre med Mariehønen i Tivoli med mit barnebarn, og rart var det ikke.

Døden har så mange ansigter. Dødsangst. Dødsdrift. Dødshjælp. Døden skiftevis som livets største trussel, livets største længsel. Døden som neutral og definitiv afslutning på livet, på én gang som håb og som frygt. Og ikke mindst: Som rettighed. Døden, min død – som jeg overhovedet ikke evner at forestille mig. Hvem evner det?

Jeg ved kun, at dødsangsten springer op ved mindste vink, selv her i min høje alder. Det er den selvopholdelsesdrift, den er ikke sådan at slippe af med. En anelse svimmelhed, et par uregelmæssige hjerteslag: Panik, panik, er det nu, det sker?

Hvor paradoksalt – samtidig med, at jeg finder politikernes dødsforbud komplet utilstedeligt. At de tillader sig at lovgive om døden på mine og andres vegne. Og det til trods for, at fire ud af fem danskere mener, at vi skal 'have lov' til selv at træffe det sidste, afgørende valg: Hvornår og hvordan vi vil herfra!

Jamen, siger de venligt beroligende, så længe der er liv, er der håb ... åh, rend mig, det er ikke det, det handler om. Det handler om den dag, hvor jeg ikke orker mere. Jeg kan jo ikke stole på, at jeg kommer herfra i god behold. Og jeg vil meget gerne have mig frabedt, at andre end jeg selv får det sidste ord om mit liv.

Eller som min læge sagde efter at have sat både underskrift og stempel på det stykke papir, der i det mindste sikrer mig mod genoplivning, hvis hjertet en dag finder på at sige stop:

»Det er godt nok langt ude, at jeg skal bestemme, om du skal leve eller dø!«

Genfortællingen blev i øvrigt slettet fra skoleskemaet i begyndelsen af 1960'erne. Nogenlunde samtidig med, at de fleste familier fik fjernsyn, og dermed rigelig inspiration til gys og uhygge fra den store verden – for både børn og voksne.

Maria Marcus er forfatter. Klummen er udtryk for skribentens egen holdning

Maria Marcus døde pludseligt og fredeligt fredag 20. januar 2017 om morgenen . Dagen inden (19. januar 2017) skrev hun denne klumme til Information, hvor hun reflekterer over sin angst for døden.

<https://www.information.dk/debat/2017/01/anelse-svimmelhed-par-uregelmaessige-hjerteslag-panik-panik-sker>